

KARADENİZ ARAŞTIRMALARI

Cilt 1 Sayı 3
Güz 2004

ISSN: 1304-6918

KaraM

adına sahibi ve sorumlusu
Osman Karatay

Yazı İşleri Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Bilgehan Gökdağ

Yayın Kurulu

Doç. Dr. İrfan Çağlar

Dr. Yaşar Kalafat

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kamil

Doç. Dr. Hakan Kırımlı

Doç. Dr. Seyit Sertçelik

Danışma Kurulu

Yrd. Doç. Dr. Ali Ahmetbeyoğlu

Prof. Dr. İlker Alp

Prof. Dr. Ali Berat Alptekin

Yrd. Doç. Dr. Semra Alyılmaz

Prof. Dr. Nadir Devlet

Prof. Dr. Ali Duymaz

Doç. Dr. Hikmet Öksüz

Doç. Dr. Mustafa Öner

Prof. Dr. Osman Metin Öztürk

Abone ve Reklam Sorumlusu

Pehlivan Uzun

İdare Adresi

3. Cadde No 52-2 Beytepe

ÇORUM

Tel: (364) 225 60 07

www.karamyayincilik.com

karam@karamyayincilik.com

Abone ücreti:

Yıllık 25 milyon TL

Yurtdışı 50 ABD Doları

Posta Çeki: 126 05 38

Baskı

Kalkan Matbaacılık Ltd. Şti

(312) 341 92 34

Dergimizdeki yazılar hakem
onayı ile yayınlanmaktadır.

Fiyatı: 7,000,000 TL

Güzün ısınan Karadeniz...

Kuzeydoğu komşumuz Gürcistan'da geçtiğimiz yıl sonlarında başlayan iç siyasi gelişmeler ülkesel, bölgesel ve küresel bir dizi gelişmeyi de tetikledi. Sovyetler Birliği'nin yıkıldığı günlerde doğan çocuklar bugün artık gençlik çağına doğru yaklaşmaktalar, ancak o dönemden, hatta tarihin derinliklerinden kalan etnik ve siyasi bunalımlar hâlâ ilk günlerdeki dinçliklerini koruyor gözükmekte.

Kısaca özetlersek, küçük bir ülke olan Gürcistan'da beş büyük etnik bölge vardır. Bunlardan dördünde (Abhazya, Acaristan, Güney Osetya ve Cavakheti, yani aslında Ahıska bölgesi) merkezi hükümetin hiçbir erki bulunmamakta, beşincisi olan Borçalı'da ise tam tersine Türkler üzerine Gürcü baskısı sürmektedir. Tiflis yönetimi geleneksel olarak Batı'dan güç almaktadır; 2004 başındaki iktidar değişikliği bunu iyice perçinlemiştir. Azınlıklar ise Rus taraftarıdır ve hatta açıkça Rusya'ya bağlanmayı talep etmekte. Bu ise Gürcistan ve Kafkaslar üzerinde ABD ile Rusya'yı karşı karşıya getirmekte. Bölgenin enerji potansiyelinin büyüklüğü oranında gerilim de büyük veya büyüyecek gözükmektedir. Bu ise en az Gürcistan'ın kendisi kadar, Türkiye'yi ilgilendiren bir konudur. Bu çerçevede çok önemli olan Rusya Devlet Başkanı Putin'in Ankara ziyaretini ertelettiren Kuzey Osetya'daki Çeçen kaynaklı tedhiş eylemi bölgede gerilimin daha da artmasına sebep olmuştur.

Biz, *Karadeniz Araştırmaları* dergisi olarak, stratejik bilgi birikiminin en sığ seviyesi olan sadece günceli takip vartasına saplanmayıp, çok geniş açılardan bölgeyi inceleyen çalışmalar yayınlamaya devam edeceğiz. Bu bakımdan önemli olan, Doğu Avrupa erken tarihinde Türklerin yeri konulu uzun ve kapsamlı bir çalışmaya bu sayımızda yer veriyoruz. Bunu tarih, kültür ve uluslararası ilişkiler konulu diğer çalışmalar izliyor.

Bölgemizde barış dolu günlerde ve dergimizde yeni sayılarda buluşmak dileğiyle...

Yayın Kurulu

İÇİNDEKİLER

MAKALELER

<i>DOĞU AVRUPA TÜRK TARİHİNİN ANAHTLARI. ALTIN ORDA ÖNCESİ DÖNEM</i>	
<i>Osman Karatay</i>	1
<i>UZ ~ ĞUZ ~ OĞUZ KAVİM ADININ ETİMOLOJİSİ</i>	
<i>Fuzuli Bayat</i>	71
<i>DESHT-I KIPCHAK STONE STATUES (DEŞT-İ KIPÇAK BALBALLARI)</i>	
<i>Erdoğan Altınkaynak</i>	78
<i>1877-1878 OSMANLI RUS SAVAŞINA KATILAN MISIR ORDUSU</i>	
<i>Süleyman Kızıltoprak</i>	94
<i>RİZE'NİN KAHRAMAN SAVAŞ ÇOCUKLARI</i>	
<i>Çiğdem Usta</i>	107
<i>KARADENİZDE ATMA TÜRKÜLER ve ATMA TÜRKÜ GELENEĞİ</i>	
<i>Bekir Sami Özsoy</i>	113
<i>TATAR TÜRKLERİNDE KARŞILAŞTIRMALI HALK İNANÇLARI</i>	
<i>Yaşar Kalafat</i>	119
<i>VOYVODİNA MESELESİ ÜZERİNE GÜNCEL BİR İNCELEME (I)</i>	
<i>Emre Saral</i>	128
<i>AB'NİN KAFKASYA POLİTİKASI</i>	
<i>Haydar Çakmak</i>	139

KİTAP DEĞERLENDİRME

<i>Semra Alyılmaz, Borçalılı Bilim Adamı, Eğitimci, Şair Valeh Hacılar (Ramazan Avcı)</i>	147
<i>ÖZETLER</i>	150
<i>ABSTRACTS</i>	153

CONTENTS

ESSAYS

OUTLINES OF TURKIC HISTORY IN EASTERN EUROPE BEFORE THE GOLDEN HORDE PERIOD

Osman Karatay..... 1

ON THE ETYMOLOGY OF THE ETHNONYM UZ - ĞUZ - OĞUZ

Fuzuli Bayat..... 71

DESHT-I KIPCHAK STONE STATUES (In English)

Erdoğan Altunkaynak..... 78

EGYPTIAN TROOPS PARTICIPATING THE 1877-78 TURKO-RUSSIAN WAR

Süleyman Kızıltoprak..... 94

HEROIC CHILDREN OF RİZE DURING THE INDEPENDENCE WAR

Çiğdem Usta..... 107

THE TRADITION OF SATIRICAL FOLKSONGS IN THE BLACK SEA REGION

Bekir Sami Özsoy..... 113

COMPARATIVE POPULAR BELIEFS OF THE TATAR TURKS

Yaşar Kalafat..... 119

AN ACTUAL SURVEY ON THE VOIVODINA QUESTION

Emre Saral..... 128

THE CAUCASUS POLICY OF THE EU

Haydar Çakmak..... 139

BOOK REWIEVS

Semra Alyılmaz, Borçalılı Bilim Adamı, Eğitimci, Şair Valeh Hacılar (Ramazan Avcı)..... 147

ABSTRACTS (In Turkish)..... 150

ABSTRACTS..... 153